

Proefproject streeft naar gebruiksgemak Digitale supermarkt met leermiddelen

Leerlingen die naar behoefte digitaal lesmateriaal bestellen bij educatieve uitgeverijen en andere aanbieders. Dat is de ambitie van het project waar Wellantcollege en AOC Oost met Kennisnet Ict een structuur voor ontwerpen. Met veel gebruiksgemak.

Vmbo-leerlingen uit Enschede deden mee met de Entreeproef. Van voor naar achter: Cheyenne, Marly en Nikita

“Plaatjes”, zeggen Nikita van der Heide (13), Cheyenne Hempel (12) en Marly Eikenaar (13). Bijvoorbeeld van paarden of van vleermuizen. Dat is wat zij, drie vmbo’ers in Enschede, bij voorkeur zoeken voor hun werkstukken. “En ook wel een beetje informatie daarover.” Het is handig, vinden ze. “Dan hoef je niet te typen of te schrijven.” Het is ook “leuk” om op internet materiaal te zoeken. Daar gaat het project over waar Wellantcollege (informatiemanager Bert van Daalen) en AOC Oost (Arie van der Graaf) aan deelnemen. Scholen die digitaal onderwijsmateriaal betrekken van meer en minder commerciële aanbieders. In het project, geïnitieerd en begeleid door Kennisnet, wordt daarvoor een structuur opgezet.

“Dan kijk je wat er technisch kan”, zo vat Van Daalen het proces samen. “Vervolgens kijk je wat er juridisch mag. En ten slotte kijk je hoe je dat organisatorisch kunt regelen.”

Het project verkeert nog in de technische fase. Op het moment dat dit artikel wordt geschreven, werkt de zaak bij Wellantcollege nog niet helemaal zoals gewenst, maar het vertrouwen is er dat het allemaal snel geregeld kan worden. De projectdeelnemers zoeken nu publiciteit omdat ze vinden dat ze het onderwijsveld, zowel het groene als daarbuiten, veel te bieden hebben. Ambitie is dat leerlingen, docenten en ander onderwijspersoneel eenvoudig over digitaal materiaal kunnen beschikken. Snel, op maat, en heel gebruiksvriendelijk. Met bij voorkeur slechts één keer inloggen.

Strippenkaarten

Je kunt je voorstellen dat als een leerling iets over de verzorging van pinguïns zoekt, hij een google-lijst vindt en een deel van die lijst bij aangesloten aanbieders kan bestellen. Perspectief voor de toekomst zou kunnen zijn, oppert Van Daalen, dat je zoekmachine alleen datgene ophaalt waar je via het systeem daadwerkelijk over kunt beschikken. Er moet voor alle gebruiksgemak technisch veel georganiseerd worden. Met antwoord op vragen zoals: hoe stel je welk lesmateriaal wie ter beschikking? Doe je dat individueel of per groep? Hoe regel je dan herkenning van leerling of

docent? En waar worden welke data geregistreerd?

Een ingewikkelde zaak, erkennen Van Daalen en Van der Graaf. Ze zijn er ook al bijna een jaar mee bezig. Vragen gaan bijvoorbeeld ook over privacy (verstrekking van persoonlijke informatie) en de financiën. Hoe regel je dit vooraf met de aanbieder en hoeveel kan een leerling dan afnemen? “Misschien moet je ze een soort van strippenkaarten verstrekken”, oppert Van Daalen.

Hoe meer aanbieders betrokken zijn, hoe beter voor de succeschansen van het project. Hoe meer scholen aangesloten zijn, hoe aantrekkelijker het voor die aanbieders wordt. Hoe meer perspectief, hoe sneller scholen en contentaanbieders zich zullen melden. Dat is de verwachting. “Met deze proef proberen we het voor aanbieders interessant te maken om hun spullen aan te bieden.” Aldus Van Daalen en Van der Graaf.

Winkelwagentje

Zij hebben een proef uitgevoerd met vmbo-leerlingen van AOC Oost (Enschede en Doetinchem) en van Wellantcollege (Rijnsburg). Met als aanbieders het Ontwikkelcentrum, Teleblik (radio- en tv-materiaal) en Slim (games en software).

Vooronderstelling is daarbij dat leerlingen in plaats van boeken meer digitaal materiaal gaan gebruiken. Volgens Van Daalen en Van der Graaf zou dit de boeken op termijn geheel vervangen. Een andere vooronderstelling is dat het gewenste materiaal wisselt per vakgebied, doorstroomwens, deficiënties en belangstelling; en dus per leerling. En ook dat die leerling zelf of met de docent beslissingen neemt over afname van digitaal lesmateriaal; dat hij met zijn winkelwagentje een weg vindt in de virtuele supermarkt die zich dan opent.

Er zijn dan wel allerlei vakjes en afdelingen in die supermarkt. In het project wordt over identity management gesproken en over authenticatie en autorisatie van de gebruiker. Bij Teleblik bijvoorbeeld moet een ‘normale’ afnemer zich authenticeren met een unieke (digi)code. De pilot-leerlingen kunnen er gewoon doorklikken. Dat moet je technisch regelen.

Waarom digitaal?

Waarom zou je digitale lesmaterialen bestellen via de computer? Wat is in dit geval de zin van automatiseren?

Ict maakt dingen makkelijker; dat is de bedoeling. Soms blijkt automatisering eerder een doel dan een middel en kan het juist de zaak complexer maken. Dat moet je goed afwegen. Argumenten zijn bijvoorbeeld: efficiencyvergroting, gemak, werkbaarheid en uiteindelijk een bijdrage aan beter onderwijs.

Het is niet helemaal een proces van plussen en minnen. Er zijn ook factoren zoals de beschikbaarheid van een (goed) systeem, kosten en toekomstverwachtingen.

Zo’n toekomstverwachting betreft bijvoorbeeld de financiering van schoolboeken. Wat betekent gratis schoolboeken voor verstrekking en kosten van digitaal materiaal?

Bovendien moet je je afvragen wat voor leerlingen de consequentie is van digitaal lesmateriaal op maat. Kunnen zij het keuzeprobleem in de digitale supermarkt aan? Hoe organiseer je dat? Wat is de rol van de docent?

Belangrijke overweging is dat deze digitalisering een verrijking voor het onderwijs kan zijn en dat je zo eenvoudiger geschikt lesmateriaal op maat kan verkrijgen.

Besloten is dat aanbieders niet hoeven te weten van leerling A hoe hij heet, welke opleiding hij doet en welke zorg en ondersteuning hij krijgt. Net zo min hebben ze iets aan de informatie over docent B; dat deze twee vakken geeft en zes competenties afvinkt, decaan is, zorgbegeleider, stagecoördinator of wat dan ook. Dat is alleen binnen school relevant. Maar hoe organiseer je dat? Wat moeten scholen intern regelen opdat ze kunnen meedoen? “Als het een grote administratieve last voor scholen of aanbieders inhoudt, dan zou het kunnen betekenen dat ze afhaken”, denkt Van der Graaf.

Verkeersagent

In het project is eerst naar Entree gekeken, een systeem van Kennisnet (zie <http://entree.kennisnet.nl>). Dat werkt. In een tweede fase is gekeken hoe Entree →

Identiteitsmanagement

Identity management betreft het geheel aan mensen, middelen en processen dat een organisatie inzet om identiteitsgegevens te beheren en gecontroleerde toegang tot de ict-diensten te regelen. Bij die identiteitsgegevens gaat het om data die gebruikt worden voor het authenticeren en autoriseren van gebruikers. Authenticatie is dan de controle dat je bent wie je zegt (met password bijvoorbeeld) en autorisatie betreft vervolgens de toegangsregeling tot bepaald materiaal (zoals permissies).

Bert van Daalen (l) en Arie van der Graaf

naar de achtergrond verplaatst kan worden en hoe je dan via de digitale omgeving van school (bijvoorbeeld Sharepoint of Livelink) van dezelfde diensten

‘Met deze proef proberen we het voor aanbieders interessant te maken om hun spullen aan te bieden’

gebruik kunt maken. Of dit werkt zal snel bekend worden. Van belang is echter niet alleen of het werkt, maar ook: is het stabiel en betrouwbaar, is het snel genoeg en voldoende gebruiksvriendelijk? Dat zijn

vragen die (positief) beantwoord moeten worden. Kun je doorgeven welk digitaal materiaal je wilt en krijg je dat dan ook? Op wat voor termijn? In de proef was het materiaal dat de Enschedese vmbo-klas bij Slim had besteld behoorlijk vertraagd.

Maar Kennisnet en de betrokken scholen zijn trots op het groene initiatief. “Kennisnet wil ketens optimaliseren”, zegt projectleider Leo Bakker, programamanager groen onderwijs. “Groen is dan een ideale partner: kleinschalig, ambitieus, innovatief en bereid om te investeren. Een compliment naar de instellingen (Wellant en Oost) die zich hebben ingespannen om deze proef ondanks alle hobbels tot een goed einde te brengen.”

“Ik was aanvankelijk een van de grote critici”, vervolgt Bakker. “Ik ben er nu van overtuigd dat dit een goed concept is en ook dat je een onafhankelijke partij als Kennisnet nodig hebt tussen aanbie-

ders en gebruikers. Een schakelbord, een verkeersagent of hoe je het noemen wilt. Ik denk dat zo iets nodig is om flexibel onderwijs, afgestemd op de behoeften van de leerling, echt van de grond te krijgen.”

Hoop van de projectdeelnemers is dat het rond de zomer werkt en dat zich dan meer instellingen aansluiten. Vanaf januari zal het volgens Bakker pas echt gaan lopen, want de deelnemende instellingen moeten intern het een en ander regelen. “Het is een succes als instellingen zonder al te veel problemen kunnen aansluiten. Als het dan goed werkbaar blijkt, zal deelname kunnen oplopen tot zo’n 80 procent.”

Prima vinden Nikita, Cheyenne en Marly het als ze lesmateriaal via de computer kunnen krijgen. Maar niet altijd. “Wiskunde is makkelijker uit een boek.” □